

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 23 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė) ir Andžej Maciejewski (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Orenus“ ir atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Naujininkų ūkis“ kasacinius skundus dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 27 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Orenus“ ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Naujininkų ūkis“ dėl atsakovės veiksmų pripažinimo neteisėtais, įpareigojimo atlikti veiksmus bei negautų pajamų priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių turtinės žalos (negautų pajamų) atlyginimą, bei proceso teisės normų, reglamentuojančių bylinėjimosi išlaidų paskirstymą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė „Orenus“ kreipėsi į teismą su ieškiniu atsakovei UAB „Naujininkų ūkis“, prašydamą:
 - 2.1. Priteisti ieškovei iš atsakovės 635,84 Eur negautų pajamų.
 - 2.2. Įpareigoti atsakovę vykdyti Vilniaus miesto savivaldybės administratoriaus 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą Nr. 30-3831/18 (2.1.E-TD2) ir ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo sprendimo priėmimo pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti ieškovei su daugiabučio namo (duomenys neskelbtini), administravimu susijusią dokumentaciją bei turtą:
 - 2.2.1. sukauptas privalomąsias kaupiamąsias lėšas, tikslinio kaupimo, liftų remontui bei atnaujinimui ir kitas sukauptas lėšas;
 - 2.2.2. su namu susijusius bendrojo naudojimo objektus, šių raktus, kodus ir dokumentaciją, t. y. inventorių bylą; bendrojo naudojimo objektų nuolatinės techninės priežiūros žurnalą; liftų priežiūros žurnalus; šilumos ūkio priežiūros žurnalą; bendrojo naudojimo objektų aprašą; paskutinių 5 metų kasmetinių apžiūrų aktus; elektros varžų matavimo protokolus; šildymo sistemos hidraulinių bandymų aktus; bendrojo naudojimo objektų administratoriaus veiklos, susijusios su namu, 2017 metų ataskaitą bei 2018 metų Namo priežiūros ūkinį ir finansinį, ilgalaikį planą; valstybinę vėliavą.
 - 2.3. Pripažinti atsakovės veiksmus, nevykdant Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo Nr. 30-3831/18 (2.1.E-TD2) dėl daugiabučių namų, esančių adresu: (duomenys neskelbtini) neteisėtais.
 - 2.4. Neįvykdžius teismo sprendimo nustatytu terminu, įpareigoti atsakovę už kiekvieną uždelstą reikalavimo nevykdymo dieną iki teismo sprendimo visiško įvykdymo į ieškovės sąskaitą sumokėti 300 Eur baudą.
3. Nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 30-3831/18 (2.1.E-TD2) (toliau – ir 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymas) ieškovė buvo penkerių metų laikotarpiui paskirta daugiabučių namų (duomenys neskelbtini), butų ir kitų patalpų savininkų bendrojo naudojimo objektų administratore. 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymu ankstesnė administratorė UAB „Naujininkų ūkis“ buvo įpareigota per mėnesį nuo 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo įsigaliojimo dienos, t. y. iki 2019 m. sausio 17 d., pateikti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamentui daugiabučių namų (duomenys neskelbtini), bendrojo naudojimo objektų valdymo perdavimo ieškovei akto kopiją. Ieškovė nurodė, kad atsakovė iki 2019 m. sausio 17 d. šio įpareigojimo neįvykdė, nors nagrinėjamu atveju tam nebuvo jokio teisinio pagrindo. Tai, kad kai kurių daugiabučių namų patalpų savininkai po 2019 m. sausio 17 d. pasirašė jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis, dėl to atitinkami daugiabučiai namai buvo išbraukti iš 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo pagrindu ieškovės administruojamų daugiabučių namų sąrašo, nesudarė pagrindo atsakovei iki 2019 m. sausio 17 d. neįvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo. Ieškovė nurodė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.251 straipsnio, reglamentuojančio turto administratoriaus įgaliojimų pabaigą, 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad turto administratoriaus įgaliojimai baigiasi pakeitus vieną administratorių kitu. Vadovaujantis Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – ir Nuostatai) 7.11 punktu, administratorius turi pareigą per 30 dienų nuo administravimo pabaigos pateikti savo veiklos, susijusios su administruojamu namu, ataskaitą savivaldybės vykdomajai institucijai, patalpų savininkams ir namo bendrojo naudojimo objektų valdymą perimančiam asmeniui (daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijai ar jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotam asmeniui, ar kitam administratoriui), perduoti turtą jo buvimo vietoje, patalpų savininkų sukauptas lėšas, pagal šių nuostatų 4 punktą rengtus ir saugotus dokumentus, taip pat grąžinti viską, ką gavo vykdydamas pareigas, išskyrus atlyginimą už administravimą ir (ar) kitas teisėtai teiktas paslaugas; perdavimas įforminamas perdavimo aktu, kurį pasirašo perduodančios ir priimančios šalių atstovai; iki perdavimo akto pasirašymo dienos administratorius atlieka jam priskirtas funkcijas. Turto administravimo pabaigos pasekmės yra reglamentuojamos ir CK 4.252 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią, pasibaigus administravimui, administratorius turi pateikti ataskaitą jį paskyrusiam asmeniui (institucijai), naudos gavėjui, taip pat kitiems administratoriams, perduoti turtą jo buvimo vietoje bei grąžinti viską, ką gavo vykdydamas pareigas, išskyrus atlyginimą už administravimą. Ieškovė nurodė, kad, atsižvelgiant į atsakovės neteisėtus veiksmus, nevykdant minėtų teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ieškovė patyrė nuostolių, negaudama 635,84 Eur pajamų iš daugiabučių namų administravimo veiklos. Ieškovės negautų pajamų dydis apskaičiuotinas, atsižvelgiant į ieškovės nustatytą administravimo įkainį (0,01 Eur) ir ieškovei neteisėtai neperduotų vienuolikos daugiabučių namų naudingąjį plotą, priklausomai nuo to, kiek tęsėsi atsakovės neteisėti veiksmai laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 17 d. iki 2020

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. kovo 30 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies: priėmė ieškovės atsisakymą nuo ieškinio reikalavimų įpareigoti atsakovę ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo sprendimo priėmimo pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti ieškovei su administravimu susijusią dokumentaciją bei turtą daugiabučių gyvenamųjų namų (duomenys neskelbtini), ir civilinę bylą dėl šių reikalavimų nutraukė; pripažino atsakovės veiksmus, nevykdant 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo dėl daugiabučių namų (duomenys neskelbtini), taip pat daugiabučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini), neteisėtai; atmetė kitus ieškinio reikalavimus. Pirmosios instancijos teismas, sprenddamas bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimą, priteisė iš atsakovės ieškovei 27 Eur žyminio mokesčio, o iš ieškovės atsakovei – 1301 Eur išlaidų už advokato teisinės paslaugas atlyginimą.
5. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į [CK 4.250 straipsnio](#) 2 punkte, 4.252 straipsnio 1 dalyje, Nuostatų 7.11 punkte įtvirtintą reglamentavimą, nusprendė, kad administravimą baigiantis vykdyti administratorius turi pareigą kitam (naujam) administratoriui perduoti turtą (lėšas), dokumentus ir pasirašyti perdavimo aktą. Nuo perdavimo akto pasirašymo dienos pasibaigia tokio administratoriaus funkcijos. Teismas nusprendė, kad atsakovė turėjo per 30 dienų, t. y. iki 2019 m. sausio 17 d., nuo administravimo pabaigos perduoti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nurodytų daugiabučių namų administravimą ieškovei.
6. Teismas nurodė, jog, remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 21 straipsnio 2 dalimi, 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymas, kuriuo atsakovė buvo įpareigota per vieną mėnesį nuo jo pasirašymo dienos pateikti Vilniaus miesto savivaldybės administracijai prašomus dokumentus (bendrojo naudojimo objektų valdymo perdavimo aktų kopijas), įsigaliojo nuo jo pasirašymo, todėl nuo tos dienos atsakovei kilo pareiga vykdyti šiuo įsakymu jai nustatytus įpareigojimus. Tokios atsakovės pareigos nepaneigia tai, kad ji ginčijo 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo teisėtumą teisme, taip pat tai, kad kai kurių daugiabučių namų atžvilgiu buvo sudarytos jungtinės veiklos sutartys, pasirašyti bendrosios nuosavybės objektų perdavimo–priėmimo aktai, ar tai, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu iš ieškovės administruojamų daugiabučių namų sąrašo buvo išbraukti kai kurie daugiabučiai namai.
7. Pirmosios instancijos teismas kritiškai vertino atsakovės argumentus, jog nurodytu laikotarpiu ieškovė nevykdė jokių administravimo funkcijų bei negavo jokio pelno, kadangi būtent atsakovė per nustatytą terminą neįvykdė 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme, Nuostatuose ir [CK 4.250 straipsnio](#) 2 punkte nustatytos pareigos, dėl to ieškovė kreipėsi į teismą.
8. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad, atsakovei įvykdžius ieškovės patikslinto ieškinio reikalavimus dėl įpareigojimo įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą, atitinkamai perduoti daugiabutį namą, esantį (duomenys neskelbtini), ir su administravimu susijusią dokumentaciją bei turtą, tačiau, ieškovei neatsisakius šių patikslinto ieškinio reikalavimų, minėtas reikalavimas laikytinas įvykdytu, todėl atmestinas.
9. Pirmosios instancijos teismas sutiko su atsakove, kad skaičiuojant nuostolius iš negautų pajamų turi būti atskaitomos sąnaudos, ir tik nuo gaunamos ikimokesčio pelno sumos, atskačius pelno mokesť, gauta suma laikytina grynuoju pelnu. Teismas iš ieškovės paaiškinimų nustatė, kad ji tokio apskaičiavimo neatliko, o jos prašoma priteisti negautų pajamų suma yra simbolinė. Atsižvelgdamas į tai, teismas laikė, jog ieškovės prašoma priteisti simbolinę negautų pajamų sumą nepagrindžia ir neįrodo nuostolių, patirtų negautos naudos forma, realumo ir dydžio, dėl to teismas atmetė ieškovės reikalavimą priteisti 635,84 Eur nuostolių atlyginimą.
10. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad atsakovė iki 2019 m. sausio 17 d. neįvykdė 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo, šio įsakymo teisėtumo klausimas išspręstas įsiteisėjusiu teismo sprendimu, atsakovei buvo žinoma apie šio įsakymo egzistavimą ir jame nustatytus įpareigojimus, nusprendė, kad atsakovė, neįvykdydama 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nurodytų reikalavimų, elgėsi neteisėtai, todėl ieškovės reikalavimą dėl šių atsakovės veiksmų pripažinimo neteisėtais laikė pagrįstu ir tenkintinu.
11. Spręsdamas dėl ieškinio reikalavimo nustatyti atsakovės prievolę mokėti 300 Eur baudą už kiekvieną uždelstą reikalavimo nevykdymo dieną, teismas jį atmetė, nurodydamas, kad tai yra perteklinė priemonė sprendimo tinkamam vykdymui užtikrinti, kadangi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 771 straipsnyje nustatytos sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo teisinės pasekmės.
12. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad ieškovės reikalavimai patenkinti iš dalies (30 procentų reikalavimų), nusprendė, kad atsakovės naudai iš ieškovės priteistina atsakovės turėtų bylinėjimosi išlaidų (1858,56 Eur) dalis, kuri yra proporcinga ieškovės atmetų ieškinio reikalavimų daliai, t. y. 1301 Eur bylinėjimosi išlaidų ([CPK 93 straipsnio](#) 2 dalis, 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Tuo tarpu ieškovė už ieškinio reikalavimus sumokėjo 90 Eur žyminio mokesčio, iš atsakovės ieškovės naudai priteistina 27 Eur žyminio mokesčio.
13. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2020 m. spalio 27 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimo dalį dėl negautų pajamų priteisimo ir priteisė iš atsakovės ieškovei 404,50 Eur negautų pajamų, taip pat pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimo dalį dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ir priteisė iš atsakovės ieškovei 39 Eur žyminio mokesčio bei iš ieškovės atsakovei 1000 Eur bylinėjimosi išlaidų pirmosios instancijos teisme atlyginimą. Kitą sprendimo dalį paliko nepakeistą.
14. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad, pirmosios instancijos teismo sprendimu pripažinus atsakovės veiksmus neteisėtais ir dėl šios teismo sprendimo dalies nepadavus apeliacinio skundo, atsakovės neteisėti veiksmai (neveikimas) ieškovės atžvilgiu sudaro pagrindą kilti atsakovės civilinei atsakomybei.
15. Bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu teismui pasiūlius ieškovei pateikti papildomus nuostolių dydį patvirtinančius įrodymus, ieškovė patikslino, kad jos negautos pajamos sudaro 404,50 Eur dydžio grynasis pelnas, apskaičiuotas, atsižvelgiant į ieškovės administravimo tarifą be PVM (0,0083 ct už kv. m), administruojamų namų plotą, ieškovės vadybininkų vidutinės darbo laiko sąnaudas (daugiabučiam namui – 2 val., namas iki 300 kv. m – 20 min.). Negautos pajamos apskaičiuotos už laikotarpį nuo 2019 m. sausio 17 d. iki 2019 m. kovo 18 d.
16. Teisėjų kolegija nusprendė, kad ieškovės veiklos negautos pajamos negali būti mažesnės nei jos nurodytas minimalus administravimo tarifas, todėl laikė ieškovės nurodytą patikslintą sumą (404,50 Eur) jos minimaliomis negautomis pajamomis. Teisėjų kolegija nusprendė, kad atsakovės argumentai, jog tiksliai ieškovės negautų pajamų suma nebuvo tinkamai atskleista, nesudaro pagrindo netenkinti apeliacinio skundo. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas nusprendė, jog egzistuoja teisinis pagrindas pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, priteisiant ieškovei 404,50 Eur negautų pajamų atlyginimą.
17. Apeliacinės instancijos teismas, pakeitęs pirmosios instancijos teismo sprendimą, perskirstė bylinėjimosi išlaidas, priteisdamas ieškovei iš atsakovės papildomai 12 Eur žyminio mokesčio proporcingai patenkintai turtinio ieškinio reikalavimo daliai (404,50x3/100), ir sumažino atsakovei iš ieškovės priteistą bylinėjimosi išlaidų sumą iki 1000 Eur proporcingai atmetų ieškinio reikalavimų daliai.
18. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad, iš dalies patenkinus apeliacinį skundą, atsakovės patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas apeliacinės instancijos teisme nepriteisiamas.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

19. Atsakovė kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 27 d. nutartį, o Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimą palikti nepakeistą; priteisti iš ieškovės atsakovės nauda bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme, atlyginimą. Kasacinį skundą grindžia šiais argumentais:
- 19.1. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas priteisti ieškovei 404,50 Eur negautų pajamų yra visiškai nemotyvuotas, jame nepasisakyta dėl atsakovės atsiliepime į apeliacinį skundą nurodytų argumentų vertinimo. Vien tai, jog buvo nustatyta, kad atsakovė ginčo įsakymo nevykdė neteisėtai, o ieškovė prašė priteisti santykinai nedidelę pinigų sumą, pavadindama ją simboliniu negautų pajamų dydžiu, nesudarė pagrindo tenkinti ieškovės reikalavimą dėl negautų pajamų priteisimo. Apeliacinės instancijos teismas taip pat visiškai nemotyavo savo sprendimo neatlyginti atsakovei bylinėjimosi išlaidų, kurias ji patyrė, nagrinėjant civilinę bylą apeliacinės instancijos teisme. Tai sudaro absoliutų apeliacinės instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindą ([CPK 329 straipsnio](#) 2 dalies 4 punktas).
- 19.2. Pirmosios instancijos teismas, padarydamas išvadą dėl ieškovės negautų pajamų nepagrįstumo, pagrįstai nurodė, kad ieškovės prašoma priteisti negautų pajamų suma nepagrindžia ir neįrodo nuostolių, patirtų negautos naudos forma, *realumo ir dydžio*, dėl to ieškovės reikalavimą priteisti 635,84 Eur negautas pajamas laikė nepagrįstu ir atmestinu:
- 19.2.1. vien pajamų gavimo iš atitinkamo tarifo nepakanka išvadai apie negautas pajamas (grynąjį pelną civilinės atsakomybės prasme) daryti;
- 19.2.2. hipotetinės arba planuotos gauti pajamos neįeina į negautų pajamų sampratą. Negautas pelnas teismų praktikoje, sprendžiant civilinės atsakomybės klausimus, yra suprantamas kaip grynasis pelnas, apskaičiuojamas iš visų pajamų išskaičiuojant sąnaudas ir pelno mokesť. Ieškovė negautomis pajamomis šioje byloje laikė bendrą pinigų sumą, kurią ji būtų priskaičiavusi ginčo laikotarpiu administruodama įsakyme nurodytus daugiabučius gyvenamuosius namus;
- 19.2.3. daugiabučio namo administratoriaus pajamos iš administravimo tarifo savaime neteikia ir negali teikti grynojo pelno, kadangi administravimo tarifas pats savaime yra administratoriaus nustatytas jo išlaidų dydis privalomoms administravimo funkcijoms vykdyti, apskaičiuotas konkretaus namo naudojimo ploto kvadratiniam metrui. Ieškovė visą sumą, kurią būtų surinkusi iš administravimo mokesčio, būtų turėjusi panaudoti administravimo funkcijoms vykdyti, o tai yra jos veiklos sąnaudos.
- 19.3. Apeliacinės instancijos teismas, sumažindamas prašomą priteisti negautų pajamų sumą nuo 635,84 Eur iki 404,50 Eur, pripažino, jog ieškovė nepagrįstai prašė priteisti 231,34 Eur. Kadangi ieškovės turintis reikalavimas buvo tenkintas iš dalies (64 proc.), todėl, vadovaujantis [CPK 93](#) straipsnio 2 dalimi, atsakovei turėjo būti priteista bylinėjimosi išlaidų dalis, proporcinga ieškovės nepatenkinto reikalavimo daliai (36 proc.). Atsakovė prašė iš ieškovės priteisti 1234,60 Eur bylinėjimosi išlaidų, turėtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo. Ieškovės apeliacinį skundą tenkinus iš dalies, atsakovei turėjo būti priteista 444,31 Eur jos patirtų bylinėjimosi išlaidų dalis ($1234,20 \times 0,36$).
20. Ieškovė kasaciniu skundu prašo pakeisti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 27 d. nutarties dalį dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo pirmosios instancijos teisme ir priteisti atsakovei iš ieškovės 223,03 Eur (12 proc.) jos bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, o ieškovei iš atsakovės – 79 Eur (88 proc.) sumokėto žyminio mokesčio. Kasacinį skundą grindžia šiais argumentais:
- 20.1. Ieškovė teisėtai ir pagrįstai kreipėsi į teismą, o didžioji dalis jos reikalavimų buvo patenkinta. Ieškovė ieškiniu kėlė tris savarankiškus reikalavimus:
- 20.1.1. reikalavimas pripažinti atsakovės veiksmus, nevykdant 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo, neteisėtais buvo patenkintas visiškai;
- 20.1.2. reikalavimas dėl nuostolių atlyginimo buvo patenkintas iš dalies, priteisiant ieškovei iš atsakovės 404,50 Eur negautų pajamų (patenkinta dalis sudaro 64 proc., skaičiuojant nuo 635,84 Eur);
- 20.1.3. reikalavimas įpareigoti atsakovę vykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą ir ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo sprendimo priėmimo pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti ieškovei su daugiabučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini), administravimu susijusią dokumentaciją bei turtą, nors ir pagrįstas, buvo atmestas, nes išnyko bylos nagrinėjimo metu.
- 20.2. Vertinant matematiškai, patenkintų ieškovės reikalavimų proporcija sudarytų 55 proc. ($164 / 3 = 55$). Skaičiuojant tokiu būdu, ieškovė maksimaliai galėtų atlyginti 45 proc. atsakovės turėtų bylinėjimosi išlaidų, t. y. 836,35 Eur ($1858,56 \times 45 / 100$). Tačiau atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju ieškiniu buvo pareikšti skirtingų rūšių reikalavimai, skirtingo pobūdžio reikalavimus vertinti vienoda procentine išraiška, taikant matematinį patenkintų (atmestų) materialijų reikalavimų santykį su visais pareikštais reikalavimais, būtų neteisinga.
- 20.3. Visi ieškovės reikalavimai atsirado dėl neteisėtų atsakovės veiksmų, kuriuos pripažino teismas. Ieškovė sąžiningai naudojosi savo teisėmis ir gynė teisėtus interesus.
- 20.4. Pagrindinis ieškovės reikalavimas pripažinti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo nevykdymą neteisėtu buvo patenkintas. Šis reikalavimas sudarė pagrindą tiek reikalauti negautų pajamų priteisimo, tiek reikalauti nutraukti neteisėtus veiksmus.
- 20.5. Išnykus reikalavimo teisei perduoti daugiabutį namą (duomenys neskelbtini), bylos nagrinėjimo metu nebebuvo ginčo dėl šio reikalavimo, todėl šis reikalavimas negalėjo sudaryti atsakovei bylinėjimosi išlaidų jau po reikalavimo įvykdymo.
- 20.6. Ieškovė proporcingai visiems trimis reikalavimams turi atlyginti atsakovei tik 12 proc. ($36 / 3 = 12$) bylinėjimosi išlaidų už reikalavimo dėl negautų pajamų priteisimo dalinį netenkinimą, t. y. 223,03 Eur ($1858,56 \times 12 / 223,03 = 223,03$).
- 20.7. Už netenkintą reikalavimą įpareigoti atsakovę vykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą ieškovė turėtų atlyginti atsakovei ne daugiau kaip 120 Eur bylinėjimosi išlaidų. Šio reikalavimo pagrindas išnyko 2020 vasario 16 d., praėjus 30 dienų po 2020 m. sausio 16 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo priėmimo, o atsakovė po 2020 m. vasario 16 d. pateikė 360 Eur dydžio bylinėjimosi išlaidas patvirtinančius įrodymus. Todėl galima būtų laikyti, kad ieškovė nepagrįstai neatsisakė šio reikalavimo nuo 2020 m. vasario 16 d. Tačiau kadangi dėl šio reikalavimo daugiau bylinėjimosi išlaidų nesudarė, bylinėjimosi išlaidos iš viso neturėtų būti atlyginamos.
- 20.8. Ieškovė nebuvo atstovaujama profesionalaus advokato ir tokių bylinėjimosi išlaidų nepatyrė. Ieškovės didžioji dalis reikalavimų buvo patenkinta, tačiau, pasibaigus bylos nagrinėjimui, ieškovė turi atlyginti atsakovei daugiau bylinėjimosi išlaidų, nei ieškovė gavo negautų pajamų už neteisėtus atsakovės veiksmus.
21. Ieškovė atsiliepimu į atsakovės kasacinį skundą prašo skundą atmesti ir priteisti iš atsakovės ieškovės nauda patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 21.1. Pagal [CPK 329 straipsnio](#) 2 dalies 4 punktą absoliučiu sprendimo negaliojimo pagrindu laikomas visiškas motyvų nebuvimas, o ne

nepakankamas teismo sprendimo motyvavimas. Nagrinėjamu atveju nėra pagrindo daryti išvadą, kad apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas yra be motyvų. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs Daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikoje, patvirtintoje Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimu Nr. 1-1206, įtvirtintą reguliavimą ir ieškovės pateiktų paaiškinimų bei skaičiavimų apimtį, padarė pagrįstą išvadą, kad tuo atveju, jei ieškovė būtų įskaiciavusi visas paslaugas pagal minėtos metodikos 8 punkte nurodytą daugiabučio namo bendrosios nuosavybės administravimo darbų sąrašą, ieškovo negautos pajamos neabejotinai būtų buvusios didesnės nei tik minimalus administravimo tarifas, kuriuo remiantis apskaičiuotos negautos pajamos sudaro 404,50 Eur.

- 21.2. Vilniaus apygardos teismas skundžiamoje nutartyje nurodė savo išvadų motyvus, teismų praktiką ir teisės aktų nuostatų analizę, kurių pagrindu buvo nutarta tenkinti ieškovės apeliacinį skundą. Nors teismas neanalizavo kiekvieno atsakovės nurodyto argumento, tai nesudaro pagrindo teigti, kad nutartis yra visiškai be motyvų ir egzistuoja absoliutus negaliojimo pagrindas.
- 21.3. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad jei motyvuojamojoje teismo sprendimo dalyje argumentuotai atsakyta į pagrindinius išnagrinėto ginčo aspektus, tai negali būti pagrindas vien dėl formalių pažeidimų panaikinti iš esmės teisingą teismo sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-603/2008](#), 2012 m. vasario 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-27/2012](#)). Jeigu nenustatoma kitų pagrindų, tai apeliacinės instancijos teismo nutartis nėra naikinama vien dėl to, kad jos motyvai neišsamūs, o visa bylos medžiaga leidžia daryti išvadą apie tai, kokiais teisiniais argumentais vadovavosi teismas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-298-687/2015, 2019 m. liepos 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-226-701/2019](#)).
- 21.4. Nagrinėjamoje byloje yra pripažinta, kad atsakovė atliko neteisėtus veiksmus, nevykdydama 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo jame nurodyta tvarka ir terminais. Taigi žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolei dėl žalos atlyginimo atsirasti, yra įrodytas. Jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas ([CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalis), o vadovaujantis teismų praktika, tuo atveju, kai žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolei dėl žalos atlyginimo atsirasti, yra įrodytas, ieškinyje dėl žalos atlyginimo negali būti atmestas tik dėl to, kad suinteresuota šalis tinkamai neįrodė patirtų nuostolių dydžio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-270-915/2018). Vilniaus apygardos teismas visiškai pagrįstai nustatė ir priteisė ieškovei negautų pajamų atlyginimą, kadangi priešingas sprendimas būtų nesuderinamas su teisės aktų nuostatomis ir kasacinio teismo formuojama praktika.
- 21.5. Atsakovės kasacinio skundo argumentai, jog apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai atmetė jos prašymą dėl bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo, yra nepagrįsti. [CPK 93 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtinta, kad jeigu ieškinyje patenkintas iš dalies, šiame straipsnyje nurodytos išlaidos priteisiamos ieškovei proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovei – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai. Vis dėlto Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad teismas gali nukrypti nuo [CPK 93 straipsnio](#) 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-443-969/2017](#)). Taigi apeliacinis teismas turėjo pagrindą nesilaikyti [CPK 93](#) straipsnio 2 dalyje įtvirtinto reguliavimo.
- 21.6. Nagrinėjamoju atveju, įvertinus apeliacinio skundo tenkinimo dalį (64 proc.), atsakovei atlygintinų bylinėjimosi išlaidų dalis sudarytų 444,31 Eur (1234,60 Eur x 36 proc.), o tenkinant ieškovės reikalavimą dėl negautų pajamų priteisimo, apeliacinės instancijos teismo nutartimi ieškovei priteista nuostolių suma tesudaro 404,50 Eur. Taigi atsakovės reikalaujamos bylinėjimosi išlaidos dėl nesudėtingo teisės klausimo, kuris jau buvo nagrinėjamas pirmosios instancijos teisme, viršija ieškovei tenkančio nuostolių atlyginimo sumą, todėl neatitinka teisingumo, protingumo, sąžiningumo ir lygiateisiškumo principų. Todėl, atsižvelgiant į bylos nesudėtingumą, į tai, kad bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu nebuvo nagrinėjami nauji teisės klausimai ir dėl to advokatų darbo sąnaudos nebuvo didelės, ieškovė teisinėmis paslaugomis nesinaudojo, atsakovės reikalaujamos išlaidos viršija ieškovės naudai priteistiną sumą, darytina išvada, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nepriteisė atsakovei papildomo bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme atlyginimo.
22. Atsakovė atsiliepiu į ieškovės kasacinį skundą prašo skundą atmesti ir priteisti iš ieškovės atsakovės naudai bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme ir kasaciniame teisme atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 22.1. Ieškovės kasacinio skundo argumentai dėl atsakovės bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu turėtų bylinėjimosi išlaidų netinkamo paskirstymo yra nepagrįsti. Ieškovė savo argumentų ne tik aiškiai nepagrindžia, bet ir neteisingai nurodo, jog ieškovės reikalavimai dėl įpareigojimo įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą ir dėl baudos atsakovei skyrimo buvo pagrįsti ir išnyko bylos nagrinėjimo metu, dėl to turėtų būti vertinami kaip išspręsti ieškovės naudai.
- 22.2. Pirmosios instancijos teismas, nors ir ne visai iki galo tiksliai, iš esmės teisingai nusprendė, kad šioje byloje buvo patenkinta 30 proc. ieškovės reikalavimų.
- 22.3. Vykdam 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu ieškovei iš jos pradinių ieškinių reikalautų perduoti 11 daugiabučių namų buvo perduoti 3 namai – (duomenys neskelbtini) (27 proc.). Dėl kitos dalies, t. y. dėl 8 daugiabučių namų perdavimo (73 proc.), pagrindas perduoti ieškovei daugiabučius namus išnyko įstatyme nustatyto pagrindu dar iki ieškovės kreipimosi į teismą (2019 m. balandžio 19 d.) arba netrukus po to (savininkai sudarė jungtinės veiklos sutartis arba priėmė sprendimą pakeisti ieškovę į kitą administratorių). Nagrinėjamoje byloje ginčo dėl to nebuvo. Todėl ieškovė reikalavimo atsisakė savo iniciatyva, nes arba nebeturėjo reikalavimo teisės į daugiabučius namus, arba ji išnyko po kreipimosi į teismą, o ne dėl to, kad atsakovė jį pripažino ir įvykdė. Atsižvelgiant į tai, šio ieškinio reikalavimo išsprendimas vertintinas kaip išsprendimas atsakovės naudai.
- 22.4. Reikalavimas priteisti baudą už reikalavimo įpareigoti įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą nevykdymą buvo atmestas kaip perteklinis, įvertinus tai, kad paties reikalavimo, už kurio nevykdymą buvo prašyta skirti baudą, buvo atsisakyta. Ieškovė neginčijo šio jos reikalavimo atmetimo.
- 22.5. Ieškovė nepagrįstai nurodo, kad šioje byloje dėl to, kad buvo pareikšti keli skirtingo pobūdžio reikalavimai, pagrindiniu (dominuojančiu) reikalavimu sprendžiant bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimą turėjo būti laikomas reikalavimas pripažinti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo nevykdymą neteisėtu. Šio reikalavimo patenkinimas ieškovei nesukėlė materialiuju teisiniu padarinių ir nagrinėjamos bylos kontekste turėtų būti vertinamas ne kaip savarankiškas reikalavimas (nors ir buvo taip suformuluotas ieškinyje bei atskirai patenkintas). Juo iš esmės buvo įrodinėjama atsakovės neteisėti veiksmų, kaip civilinės atsakomybės sąlyga, siekiant ieškovei papildomai prisiteisti ir negautas pajamas dėl minėto įsakymo vykdymo ne laiku.
- 22.6. Iš ieškinių pareiktų reikalavimų pobūdžio matyti, jog pagrindinis (dominuojantis) ieškovės reikalavimas buvo įpareigoti atsakovę įvykdyti ginčo 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą, t. y. ieškovė siekė perimti iš atsakovės daugiabučius namus, kad galėtų pradėti jų administravimą, dėl to šio reikalavimo įvykdymui užtikrinti ieškovė reikė ir papildomą reikalavimą – skirti baudą už kiekvieną tokio reikalavimo nevykdymo dieną.
- 22.7. Ieškovei pripažinus, jog ji neturėjo teisės arba jos teisė ne dėl nuo atsakovės priklausiusių priežasčių reikalauti iš atsakovės įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymą ir perduoti daugiabučius namus administruoti ieškovei išnyko aštuonių iš vienuolikos daugiabučių namų atžvilgiu, turi būti laikoma, jog atsakovė pripažino ir bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu įvykdė 27 proc. ieškovės pagrindinio reikalavimo, dėl to šia apimtimi byla yra išspręsta ieškovės naudai; 73 proc. pagrindinio reikalavimo ieškovė atsisakė, dėl to šia apimtimi byla yra išspręsta atsakovės naudai.

22.8. Iš esmės analogiškų principų panašioje situacijoje laikėsi ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas civilinėje byloje [Nr. 3K-3-104-684/2016](#), konstatuodamas, kad pareiktų reikalavimų atsisakymas savo esme prilygsta bylos dalies, kuria reikalavimų atsisakyta, išsprendimui atsakovo naudai, nes jam neteks atsakyti pagal pareiktus reikalavimus, kurių ieškovas nebepalaiko.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl žalos negautų pajamų forma atsiradimo fakto

23. Pagal [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalį žala yra asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Piniginė žalos išraiška yra nuostoliai.
24. Negautos pajamos, kaip netiesioginiai nuostoliai, yra asmens pagrįstai tikėtinos gauti lėšos, kurias asmuo būtų gavęs iš teisėtos veiklos, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad negautos pajamos kvalifikuojamos kaip turtinė žala, kai jos atitinka šiuos kriterijus: 1) ar pajamos buvo numatytos gauti iš anksto; 2) ar pagrįstai tikėtasi jas gauti esant normaliai veiklai; 3) ar šiuo pajamų negauta dėl neteisėto skolininko veiksmu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2006 m. lapkričio 6 d. nutarimas civilinėje byloje [Nr. 3K-P-382/2006](#); 2006 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-585/2006](#); 2008 m. vasario 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-62/2008](#)).
25. Padaryti nuostoliai turi būti atlyginti visiškai, išskyrus atvejus, kai įstatymai ar sutartis nustato ribotą atsakomybę (CPK 6.251 straipsnio 1 dalis). Įstatyme įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo paskirtis – atsakingam už padarytą žalą asmeniui (skolininkui) atlyginus tiesioginius ir (ar) netiesioginius nuostolius, grąžinti šalis į iki teisės pažeidimo buvusią padėtį, adekvačiai kompensuojant nukentėjusiam asmeniui (kreditoriui) jo patirtų nuostolių dydį.
26. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nukentėjęs asmuo privalo įrodyti nuostolių, patirtų negautos naudos forma, realumą, dydį ir priežastinį ryšį su neteisėtais kalto asmens veiksmais. Patirti netiesioginiai nuostoliai turi būti pagrįsti realiomis, įrodytomis, neišvengiamomis, o ne tikėtinomis pajamomis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-116/2012](#)).
27. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad siekdamas įrodyti žalą, kaip civilinės atsakomybės sąlygą ([CK 6.249 straipsnis](#)), ieškovas paprastai privalo įrodyti du elementus: žalos padarymo faktą ir žalos dydį. Žalos padarymo faktas sukuria prievolę atlyginti žalą. Žalos faktas nepreziumuojamas ir turi būti įrodinėjamas įprastine tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-345-248/2020](#), 47 punktą; kt.). Žalos dydis taip pat nėra preziumuojamas, todėl kiekvieniu konkrečiu atveju žalos dydį turi įrodyti ieškovas, o teismas privalo patikrinti, ar ieškovas tinkamai apskaičiavo žalos dydį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-241-701/2019](#), 31 punktą; kt.).
28. Pagal kasacinio teismo praktiką negautos pajamos, kaip nuostoliai, yra suprantamos kaip grynas pelnas, t. y. tai, kuo būtų pagerėjusi nukentėjusiojo turtinė padėtis. Jos neturi būti suprantamos kaip visos tikėtinos gauti iš asmens veiklos sumos, neatskaičius sąnaudų. Išskaičius sąnaudas iš visų pajamų (įplaukų), o iš šių – ir pelno mokesčių pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymą, asmeniui liktų grynas pelnas, t. y. tai, kaip būtų pagerėjusi nukentėjusio asmens turtinė padėtis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-62/2008](#); 2011 m. sausio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-6/2011](#); kt.).
29. Pažymėtina, kad [CK 6.249 straipsnio](#), reglamentuojančio žalos (nuostolių) nustatymą, 1 dalyje įtvirtinta taisyklė, kad tais atvejais, kai šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, jų dydį nustato teismas. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, jog ši įstatymo nuostata reiškia, kad tuo atveju, kai žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolei dėl žalos atlyginimo atsirasti, yra įrodytas, ieškinys dėl žalos atlyginimo negali būti atmestas tik tuo pagrindu, kad suinteresuota šalis tinkamai neįrodė patirtų nuostolių dydžio: sprendimą dėl žalos atlyginimo teismas turi priimti tik tada, kai žalos dydis nustatytas, t. y. pasiekiamas įstatyme įtvirtintas įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas patikiniais, laikantis įrodinėjimo taisyklių ištirtais įrodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-220-916/2015](#); 2018 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-270-915/2018](#), 28 punktą).
30. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pripažįstama, kad [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta nuostata negali būti aiškinama kaip įpareigojanti teismą visais atvejais savo iniciatyva rinkti įrodymus priteistinių nuostolių dydžiui nustatyti. Teismas, taikydamas [CK 6.249 straipsnio](#) 1 dalį, turi paisyti rungimosi civiliniame procese principo ([CPK 12 straipsnis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-460/2008](#); 2010 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-118/2010](#)). Pateikti nuostolių dydį patvirtinančius ar paneigiančius įrodymus yra ginčo šalių pareiga ([CPK 12, 178 straipsniai](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-460/2008](#); 2010 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-118/2010](#); 2018 m. birželio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-227-916/2018](#), 46 punktą).
31. Ginčo šalių rungimosi principo esmė yra ta, kad būtent dėl įrodinėjamų aplinkybių nustatymo suinteresuotoms šalims tenka įrodinėjimo pareiga ir pagrindinis vaidmuo, renkant įrodymus. Kiekviena šalis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų ir atskirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti ([CPK 12, 178 straipsniai](#)). Konkrečiai – žalos padarymo fakto ir jos dydžio įrodinėjimo našta tenka ieškovui. Ieškovas privalo įrodyti jo teise sukurtą faktą, tačiau neturi įrodinėti tą teise paneigiančių faktų – tokius faktus, atsisakdamas į ieškovo reikalavimą, turi įrodyti atsakovas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-112/2008](#)).
32. Civilinę bylą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas 2020 m. kovo 30 d. sprendimu pripažino atsakovės veiksmus, nevykdant 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo, neteisėtais ir pažeidžiančiais [CK 4.250 straipsnio](#) 2 dalyje bei Nuostatuose įtvirtintas teisės normas, reglamentuojančias administratoriaus pareigas dėl turto ir visko, ką jis gavo vykdydamas pareigas, perdavimo pasibaigus turto administravimui, t. y. nustatė atsakovės neteisėtus veiksmus kaip vieną iš būtinųjų civilinės atsakomybės taikymo sąlygų ([CK 6.246 straipsnio](#) 1 dalis). Atsakovė apeliacine tvarka neskundė šios pirmosios instancijos teismo sprendimo dalies.
33. Ieškovė, reikšdama reikalavimą priteisti 635,84 Eur nuostolių atlyginimą, šį savo reikalavimą grindė negautomis pajamomis laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 17 d. iki 2019 m. kovo 31 d. (išskyrus tuos atvejus, kai atsakovės neteisėti veiksmai konkrečių daugiabučių namų atžvilgiu pasibaigė anksčiau nei nurodyto skaičiuojamo termino pasibaigimo diena), apskaičiuotomis pagal ieškovės taikomą administravimo tarifą, skaičiuojamą vienam daugiabučio namo naudingojo ploto kvadratiniam metrui (0,01 Eur su PVM), padauginant iš konkretaus namo naudingojo

ploto.

34. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. kovo 30 d. sprendimu ieškiniu reikalaviną priteisti ieškovei iš atsakovės 635,84 Eur negautų pajamų atlyginimą atmetė kaip nepagrįstą, nes nusprendė, kad ieškovės prašoma priteisti negautų pajamų suma nepagrindžia ir neįrodo nuostolių, patirtų negautos naudos forma, realumo ir jų dydžio.
35. Nagrinėdamas civilinę bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, Vilniaus apygardos teismas 2020 m. rugsėjo 15 d. nutartimi, nustatęs, kad byloje nėra ieškovės negautos pajamos patvirtinančių įrodymų, atnaujino bylos nagrinėjimą iš esmės ir pasiūlė ieškovei pateikti įrodymus (apskaičiavimus), patvirtinančius negautų pajamų dydį. Ieškove, pasinaudodama jai teismo sudaryta galimybe, 2020 m. rugsėjo 28 d. pateikė papildomus įrodymus ir paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad jos negautas grynasis pelnas sudaro 404,50 Eur (475,88 Eur ikimokestinis pelnas 71,38 Eur – atimtas pelno mokestis). Ieškove gryojo pelno skaičiavinį grindė savo taikomą administravimo tarifą, skaičiuojamą vienam daugiabučio namo naudingojo ploto kvadratiniam metrui (0,0083 Eur be PVM), padauginama iš konkretaus daugiabučio namo naudingojo ploto ir atimdama patiriamas sąnaudas – ieškovės pastatų administravimo vadybininkams už konkretaus daugiabučio namo administravimo darbų atlikimą per mėnesį mokamą darbo užmokesčio dalį, darant prielaidą, kad jų darbo užmokesčio dydis atitinka minimaliąją mėnesinę algą, o vienam daugiabučiui namui vidutiniškai skiriama apie 2 val. jo darbo laiko per mėnesį, ar net 20 min. per mėnesį, jei daugiabutis namas yra mažesnis (iki 300 kv. m).
36. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. spalio 27 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimo dalį dėl negautų pajamų priteisimo ir priteisė ieškovei iš atsakovės jos prašomą 404,50 Eur negautų pajamų sumą. Apeliacinės instancijos teismas nutarties motyvuojamojoje dalyje nurodė, kad ieškovės iš administravimo veiklos negautos pajamos negali būti mažesnės, nei jos nurodytas minimalus administravimo tarifas, todėl laikė ieškovės nurodytą patikslintą sumą (404,50 Eur) ieškovės minimaliomis negautomis pajamomis. Apeliacinės instancijos teismas taip pat nurodė, kad atsakovės argumentai, jog tiksliai ieškovės negautų pajamų suma nebuvo tinkamai atskleista, nesudaro pagrindo netenkinti apeliacinio skundo.
37. Kasacinio teismo teisėjų kolegija sutinka su atsakovės kasacinio skundo argumentais, kad apeliacinės instancijos teismo išvados dėl ieškovės negautų pajamų fakto ir jų dydžio yra netinkamai motyvuotos ([CPK 263 straipsnio](#) 1 dalis, 331 straipsnio 4 dalis) bei padarytos pažeidžiant įrodymų vertinimą reglamentuojančias teisės normas.
38. Kasacinio teismo praktika dėl įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo išplėtotą ir nuosekli. Pagal ją faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų tyrimo ir vertinimo pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja ([CPK 176 straipsnio](#) 1 dalis). Įrodymų vertinimas pagal [CPK 185](#) straipsnį reiškia, kad bet kokios ginčui išspręsti reikšmingos informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą. Kasacinis teismas ne kartą yra pabrėžęs, kad teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 12 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-78-686/2017](#) 28 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
39. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-561-378/2016](#) 23 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
40. Kasacinio teismo teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamas šalių ginčas nepriklauso tokioms byloms, kuriose teismas turi teisę rinkti įrodymus savo iniciatyva (pvz., [CPK 376, 414, 443](#) straipsniai). Šiuo atveju teismas tiek žalos padarymo faktą, tiek ir jos dydį turėjo nustatyti vertindamas šalių pateiktus įrodymus, kuriais jos grindė savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindus nurodytas aplinkybes.
41. Be to, pagal [CPK 179 straipsnio](#) reglamentuojančio teismo veiksmus įrodinėjimo procese, 1 dalį įrodymus pateikia šalys ir kiti dalyvaujantys byloje asmenys, o jeigu pateiktų įrodymų neužtenka, teismas gali pasiūlyti šalims ar kitiems byloje dalyvaujantiems asmenims pateikti papildomus įrodymus ir nustato terminą jiems pateikti. Tiek dispozityviosiose, tiek ir nedispozityviosiose bylose teismas kontroliuoja įrodinėjimo procesą, yra atsakingas už tinkamą įrodinėjimo pareigos paskirstymą ir įrodinėjimo dalyko nustatymą, gali reikalauti paaiškinimų iš dalyvaujančių byloje asmenų, nurodyti jiems aplinkybes, kurias būtina nustatyti siekiant teisingai išnagrinėti bylą, pasiūlyti dalyvaujantiems byloje asmenims pateikti papildomus įrodymus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-399-701/2015](#)).
42. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas, vadovaudamasis įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklėmis, nepagrįstai nusprendė, kad ieškove įrodė žalos padarymo faktą ir jos dydį. Pažymėtina, kad bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu ieškove ne kartą tikslino ieškiniu reikalavimus, tačiau nepagrindė negautų pajamų, kaip gryojo pelno, apskaičiavimo pagal suformuotą kasacinio teismo praktiką. Ieškovei ieškiniu pareiškus reikalaviną dėl 635,84 Eur negautų pajamų už administravimo funkcijų vykdymą priteisimo, šis netiesioginių nuostolių dydis buvo grindžiamas ieškovės, kaip savivaldybės paskirtos įmonės, vykdančios daugiabučių pastatų bendrojo naudojimo objektų administravimo veiklą, gautinos bendros pajamų sumos, o ne gryojo pelno, apskaičiavimu. Nagrinėjant civilinę bylą pirmosios instancijos teisme, ieškove tris kartus tikslino ieškinį, o pirmosios instancijos teismui atnaujinus bylos nagrinėjimą iš esmės, siekė pakeisti ieškiniu pagrindą ir dalyką, nenurodydamą jokių tokio keitimo būtinumą pagrindžiančių argumentų, t. y. ieškove viso bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad ji dėl neteisėtų atsakovės veiksmų patyrė nuostolių dėl negautų pajamų. Šias pajamas suprantant kaip įmonės grynąjį pelną. Bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu, apeliacinės instancijos teismui sudarius galimybę ieškovei pateikti savo negautų pajamų, kaip gryojo pelno, skaičiavinį patvirtinančius įrodymus, ieškove nepateikė jokių išsamių ir objektyvių įrodymais pagrįstų savo veiklos sąnaudų skaičiavimo, savo argumentus dėl įmonės veiklos sąnaudų grįsdama daromomis prielaidomis apie kiekvieną mėnesį vienam daugiabučiui namui administruoti reikalingas jos darbuotojų, einančių pastatų administravimo vadybininkų pareigas, darbo laiko sąnaudas, už kurias jiems mokamas darbo užmokestis.
43. Daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo tvarką, kai administravimą vykdo pagal [CK 4.84](#) straipsnį Vilniaus miesto savivaldybės paskirta įmonė, reglamentuoja Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimu [Nr. 1-1206](#) patvirtinta Daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika). Remiantis Metodikos 6 punkte pateiktu administravimo tarifo sąvokos apibrėžimu, administravimo tarifas – tai išlaidų dydis, privalomas administravimo funkcijoms vykdyti, konkretaus namo naudingojo ploto kvadratiniam metrui. Administravimo tarifas apskaičiuojamas vadovaujantis administravimo darbų sąrašu (Metodikos 7, 8 punktai), o apskaičiuojant administravimo išlaidas įvertinama darbų apimtis, darbo užmokestis, socialinio draudimo mokestis, pridėtinės išlaidos, pelnas (kurio norma neturėtų viršyti 5 procentų) ir pridėtinės vertės mokestis (PVM) (Metodikos 9 punktas).
44. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovei išsamiais įrodymais nepagrindus administravimo tarifo apskaičiavimo ir, vykdančios daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administravimo veiklą, patiriamų įmonės veiklos sąnaudų sudėties bei jų dydžio, kurios dengiamos iš administravimo tarifo pagrindu surenkamų administravimo veiklos pajamų, atsivėlgiant į individualiai konkrečiam daugiabučiui namui administruoti reikalingų darbų ir paslaugų apimtį, išlaidų darbo užmokesčiui bei socialiniam draudimui poreikį, pridėtinės išlaidas (ūkio išlaidas, darbuotojų aptarnavimo ir priežiūros išlaidas, darbų organizavimo išlaidas, kitas pridėtinės išlaidas) ir pridėtinės vertės mokestį, nagrinėjamu atveju nebuvo teisinio pagrindo daryti išvada, kad ieškove įrodė jai padarytos žalos faktą. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovei nepateikus įrodymų, kurie pagrįstai jos patiriamas sąnaudas administravimo funkcijoms vykdyti, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad ieškove neįrodė savo negautų pajamų, kaip gryojo pelno, realumo, o kartu ir paties fakto, kad atsakovės neteisėti veiksmai lėmė ieškovei nuostolių dėl negautų pajamų (gryojo pelno) atsiradimą.
45. Pripažinus, kad ieškove neįrodė žalos negautų pajamų forma fakto, nagrinėjamu atveju nebuvo pagrindo daryti išvados dėl [CK 6.249](#)

straipsnio 1 dalyje įtvirtintos taisyklės, kad tais atvejais, kai šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, juo dydį nustato teismas, pažeidimo, atsižvelgiant į tai, kad tik žalos padarymo faktas sudaro pagrindą teismui spręsti dėl žalos dydžio. Tuo tarpu šios bylos atveju žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolė dėl žalos atlyginimo atsirasti, nebuvo neįrodytas.

46. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, tenkindamas ieškinio reikalavimą dėl negautų pajamų priteisimo, netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias netiesioginių nuostolių (negautų pajamų) atlyginimą (**CPK 6.249 straipsnio** 1 dalis), pažeidė įrodymų vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas (**CPK 176 straipsnio** 1 dalis, 185 straipsnis), todėl nepagrįstai patenkino ieškinio reikalavimą dėl negautų pajamų priteisimo. Atsižvelgiant į tai, apeliacinės instancijos teismo nutartis šioje dalyje naikintina ir dėl šio ieškinio reikalavimo paliekamas galioti pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo buvo nuspręsta atmesti ieškinio reikalavimą dėl negautų pajamų priteisimo (**CPK 359 straipsnio** 1 dalies 3 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų pirmosios instancijos teisme atlyginimo

47. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymą reglamentuoja **CPK 93** straipsnyje įtvirtintos bendrosios nuostatos, kurios taikomos sprendžiant šį klausimą tiek pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose (**CPK 302** straipsnis), tiek ir kasaciniame teisme (**CPK 340 straipsnio** 5 dalis).
48. Vadovaujantis **CPK 93 straipsnio** 1 dalimi, šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Jeigu ieškinyje patenkintas iš dalies, šiame straipsnyje nurodytos išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai (šio straipsnio 2 dalis). Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojosi procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas (šio straipsnio 4 dalis).
49. **CPK 93 straipsnio** 4 dalyje įtvirtinta išimtis iš bendrosios taisyklės yra grindžiama priežasties teorija, kuria remiantis bylinėjimosi išlaidų atlyginimo naštos paskirstymui yra reikšmingas toks nesažiningas šalių procesinis elgesys, kuris būtų bylinėjimosi išlaidų susidarymo priežastis. Teismas, sprenddamas dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ir nustates, jog konkrečiu atveju bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimas, atsižvelgiant į bylos baigtį, nereikštu sąžiningo bylinėjimosi išlaidų byloje paskirstymo, turėtų vadovautis **CPK 93** straipsnio 4 dalies nuostatomis, leidžiančiomis nukrypti nuo šio straipsnio 1–3 dalyse įtvirtintų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į šalių procesinį elgesį ir priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.
50. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad ieškiniu buvo pareikšti trys savarankiški materialieji teisiniai ieškinio reikalavimai: 1) pripažinti atsakovės veiksmus, nevykdant 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nustatytos pareigos, neteisėtais; 2) įpareigoti atsakovę per teismo nustatytą terminą įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nustatytą pareigą; 3) priteisti ieškovei iš atsakovės turintės žalos atlyginimą. Pažymėtina, kad ieškinio reikalavimas dėl 300 Eur baudos nustatymo už kiekvieną uždelstą reikalavimo įpareigoti atsakovę per teismo nustatytą terminą įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nustatytą pareigą nevykdymo dieną nėra savarankiškas reikalavimas, sukeliantis materialiąsias teises pasekmes ieškiniu tenkinimo atveju, tačiau yra susijęs su teismo sprendimo, įpareigojančio skolininką atlikti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, vykdymu. Atsižvelgiant į tai, pirmosios instancijos teismas sprendimu pagrįstai minėtą ieškinio reikalavimą dėl nepiniginio pobūdžio ieškinio reikalavimo nevykdymo teisių pasekmių vertino kaip perteklinį, susijusį su teismo sprendimo nevykdymo teisinėmis pasekmėmis, kurios yra reglamentuojamos vykdymo proceso teisės normomis (**CPK 771 straipsnis**).
51. Pirmosios instancijos teismas sprendimu tenkino ieškinio reikalavimą ir pripažino atsakovės veiksmus, nevykdant 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo, neteisėtais, tačiau atmetė kitus ieškinio reikalavimus, tarp jų ir reikalavimą įpareigoti atsakovę per teismo nustatytą terminą įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nustatytą pareigą.
52. Teisėjų kolegija pripažįsta, kad nagrinėjamo atveju, vadovaujantis **CPK 93 straipsnio** 4 dalimi, buvo pagrindas bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu nukrypti nuo **CPK 93 straipsnio** 2 dalyje nustatytos bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklės.
53. Nagrinėjamoje civilinėje byloje susiklostė situacija, kad ieškinio reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, įpareigojant atsakovę ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo sprendimo priėmimo pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti ieškovei su administravimo susijusią dokumentaciją bei turą, buvo pareikštas dėl vienuolikos Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nurodytų daugiabučių namų, kurių butų ir kitų patalpų savininkų bendrojo naudojimo objektų administratore buvo paskirta ieškovė. Šis ieškinio reikalavimas buvo grindžiamas tuo, kad, pasibaigus atsakovės vykdomam šių namų bendrojo naudojimo objektų administravimui, ieškiniu pareikšimo teisme dieną (2019 m. balandžio 19 d.) atsakovė nebuvo įvykdžiusi pareigos, susijusios su šių daugiabučių namų turto ir dokumentų perdavimu ieškovei, kaip naujai paskirtai administratorei, nors tokią pareigą turėjo įvykdyti ne vėliau kaip iki 2019 sausio 17 d., taip pažeisdama **CK 4.252 straipsnio** 1 dalyje bei Nuostatų 7.11 punkte įtvirtintas savo, kaip administratorės, kurios įgaliojimai yra pasibaigę, pareigas bei 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymo 4.1 punkte įtvirtintą reikalavimą.
54. Pažymėtina, jog bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu dėl dalies daugiabučių namų atsakovė įvykdė minėtą ieškinio reikalavimą, perduodama tų daugiabučių namų turą ir dokumentaciją, o dėl kitos dalies ieškovės reikalavimo teisę pasibaigė, daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkams nusprendus pasirinkti kitą bendrojo naudojimo objektų valdymo būdą ir sudarius jungtinės veiklos sutartį, dėl to pasibaigė ieškovės, kaip turto administratorės, įgaliojimai administruoti šių daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektus. Dėl šios priežasties, bylos nagrinėjimo momentu pasikeitus faktinėms aplinkybėms, lemiančioms ieškovės teisių pažeidimą, ieškovė atsisakė, o pirmosios instancijos teismas galutiniu sprendimu dėl ginčo esmės priėmė ieškovės atsisakymą nuo ieškinio reikalavimo įpareigoti atsakovę ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo sprendimo priėmimo pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti ieškovei su administravimu susijusią dešimties daugiabučių namų dokumentaciją bei turą ir šią civilinės bylos dalį nutraukė.
55. Nagrinėjamoje civilinėje byloje nustatyta, kad ieškovė iki civilinės bylos išnagrinėjimo iš esmės pirmosios instancijos teisme pabaigos teisme reikė reikalavimą įpareigoti atsakovę atlikti veiksmus, pagal perdavimo–priėmimo aktą perduodant ieškovei vieno daugiabučio namo dokumentaciją bei turą. Iš bylos duomenų taip pat matyti, kad Vilniaus miesto apylinkės teismui 2019 m. gruodžio 2 d. nutartimi atnaujinus civilinės bylos nagrinėjimą iš esmės ir nustatęs ieškovei terminą nutarties motyvuojamojoje dalyje nurodytiems patikslinto ieškinio trūkumams pašalinti, ieškovės pateiktą procesinį dokumentą dėl trūkumų šalinimo, dalinio ieškinio atsisakymo ir reikalavimo tikslinimo, kuriuo, *inter alia* (be kita ko), ieškovė siekė atsisakyti atsakovei pareikšto reikalavimo perduoti paskutinio likusio daugiabučio namo dokumentaciją bei turą, Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. sausio 6 d. nutartimi buvo atsisakyta priimti, kvalifikavus jį kaip ieškinio dalyko ir pagrindo pakeitimą ir pripažinus, kad juo nėra panaikinami konkretūs trūkumai, kuriuos Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gruodžio 2 d. nutartimi buvo nurodyta pašalinti ieškovei, o ieškovė nepagrindė šio procesinio dokumento vėlesnio pateikimo būtinybės. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. kovo 30 d. sprendimu dėl ginčo esmės atmetė šį ieškinio reikalavimą ne dėl to, kad jis buvo neteisėtas ir nepagrįstas nuo pat civilinės bylos iškėlimo teisme dienos, bet todėl, kad pasibaigė ieškovės reikalavimo teisė, pasikeitus faktinėms aplinkybėms bylos nagrinėjimo metu.
56. Teisėjų kolegija nusprendžia, jog tuo atveju, kai ieškinio pareikšimo metu ieškovė turėjo teisėtą ir pagrįstą reikalavimo teisę, tačiau ta reikalavimo teisė pasibaigė pasikeitus faktinėms aplinkybėms, lemiančioms reikalavimo teisės bylos nagrinėjimo metu pasibaigimą (pvz.,

reikalavimo įvykdymas ar reikalavimo teisės pasibaigimas kitais pagrindais), o ieškovė nepateikė tokio ieškinio reikalavimo atsisakymo, tokio reikalavimo atmetimas teismo procesiniu sprendimu dėl ginčo esmės lemia ne besąlyginį principo „pralaimėjęs moka“ taikymą, sprendžiant bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimą, kadangi tai reikštų nesąžiningumą ieškovės atžvilgiu, o priešingai – būtinybę įvertinti priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.

57. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kad ieškovė, pareikšdama teisėtą ir pagrįstą reikalavimą įpareigoti atsakovę per teismo nustatytą terminą įvykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. įsakyme nustatytą pareigą, tiek materialiuju, tiek procesiniu ginčo santykių atžvilgiu elgėsi apdairiai ir rūpestingai, todėl jos negalima pripažinti kalta dėl atsakovės, ginantis nuo šio ieškinio reikalavimo, patirtų bylinėjimosi išlaidų atsiradimo. Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į ieškinių pareikštų savarankiškų materialiuju teisiniu reikalavimų skaičių (3 materialieji teisiniai reikalavimai), ginčo šalių bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu turėtos bylinėjimosi išlaidos turėtų būti paskirstytos iš ieškovės atsakovei priteisiant 33 proc., arba 613 Eur, jos turėtų išlaidų advokato teisei pagalbai apmokėti (1858,56 Eur x 0,33) atlyginimą, o iš atsakovės ieškovei – 66 proc., arba 59 Eur (90 Eur x 0,66), jos turėtų išlaidų, už ieškinį sumokant žyminį mokestį, atlyginimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo

58. Teisėjų kolegija, iš esmės nusprendusi tenkinti ieškovės kasacinį skundą, kuriuo buvo ginčijamas Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimu išspręstas ginčo šalių bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu turėtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas, taip pat nusprendusi patenkinti atsakovės kasacinį skundą, kuriuo buvo ginčijama Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 15 d. nutartis, kuria, tenkinant ieškinio reikalavimą, ieškovei iš atsakovės priteistas 404,50 Eur negautų pajamų atlyginimas, nusprendžia neskirstyti ieškovės ir atsakovės bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, ir palikti šalims jų turėtas bylinėjimosi išlaidas.
59. Vadovaujantis [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalimi, jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
60. Bylos duomenimis, atsakovė bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu patyrė 1234,60 Eur atstovavimo išlaidų, kurias sudaro 798,60 Eur išlaidų už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą ir 435,60 Eur išlaidų už atsiliepimo į ieškovės papildomai pateiktus paaiškinimus parengimą. Kasaciniam teismui nusprendus panaikinti atsakovės kasaciniu skundu skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo atmestas ieškinio reikalavimas priteisti netiesioginių nuostolių atlyginimą, teisinis bylos išnagrinėjimo rezultatas lemia, kad ieškovė, kaip apeliacinį procesą inicijavusi ir jį pralaimėjusi šalis, turi pareigą, laikantis bendrą [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atlyginti atsakovei jos apeliacinės instancijos teisme turėtas bylinėjimosi išlaidas. Kadangi atsakovės prašomu priteisti išlaidų dydis neviršija Rekomendaciių dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiama teisine pagalba (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintu Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), 7 ir 8.14 punktuose nurodyto rekomenduojamo priteisti užmokesčio dydžio, todėl atsakovei iš ieškovės priteistinas 1234,60 Eur jos bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsniu,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 27 d. nutarties dalį, kuria buvo pakeista Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimo dalis dėl negautų pajamų priteisimo ir reikalavimas patenkintas, panaikinti ir dėl šios dalies palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimą.

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 27 d. nutarties dalį, kuria buvo pakeista Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimo dalis dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo, panaikinti ir dėl šios dalies Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. sprendimą pakeisti:

„Priteisti iš atsakovės UAB „Naujininkų ūkis“, įmonės kodas 121458016,59 Eur (penkiasdešimt devynis eurus) žyminio mokesčio ieškovės UAB „Orenus“, įmonės kodas 304405390, naudai.

Priteisti iš ieškovės UAB „Orenus“, įmonės kodas 304405390, atsakovei UAB „Naujininkų ūkis“, įmonės kodas 121458016 13 Eur (šešių šimtų trylikos eurų) išlaidų advokato pagalbai apmokėti pirmosios instancijos teisme atlyginimą.“

Priteisti iš ieškovės UAB „Orenus“ (į. k. 304405390) atsakovei UAB „Naujininkų ūkis“ (į. k. 121458016) 1234,60 Eur (vieną tūkstantį du šimtus trisdešimt keturis Eur 60 ct) išlaidų advokato pagalbai apmokėti apeliacinės instancijos teisme atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Alė Bukaviniene

Gražina Davidonienė

Andžej Maciejevski